

IZHAJA VSAK DAN

tudi ob nedeljah in praznikih ob 8., ob ponedeljkih ob 9. zjutraj. Posamične številke se prodajajo po 3 nvd. (6 stot.) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici, Gorici, Kranju, St. Petru, Postojni, Sežani, Nabrežini, Sv. Luciji, Tolmini, Ajdovšini, Dornbergu itd. Zastarele številke po 5 nvd. (10 stot.).

OGLASI SE RAČUNAJO NA MILIMETRE v širini 1 kolone. CENE: Trgovinski in obrtni oglasi po 8 st. mm, smrtne, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov po 10 st. mm. Za oglase v tekstu lista do 5 vrst 20 K, vsaka nadaljna vrsta K 2. Mali oglasi po 4 stot. beseda, najmanj pa 40 stot. Oglase sprejema Inzeratni oddelček uprave „Edinosti“. — Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačljivo in utočljivo v Trstu.

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

NAROČNINA ZNAŠA

za celo leto 24 K, pol leta 12 K, 3 mesece 6 K; na naročbo brez dopolnilne naročnine, se uprava ne ozira. Naročnina na nedeljske izdaje „EDINOSTI“ stane: za celo leto Kren 2-20, za pol leta Kren 2-10.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nepravilna pisma se ne sprejemajo in nekepe se ne vračajo. Naročnino, oglašje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ulica Giorgio Galatti 18 (Naradni dom). Izdajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik konsorcijski list „Edinost“. — Tiskarna Tiskarna „Edinost“ vpisana zadruga z omejenim poročstvom v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.

Poštno-hranilnični račun št. 841-652. TELEFON št. 11-57.

Pol. društvo „Edinost“ v Trstu

sklicuje

javna shoda

in sicer

dne 17. t. m. ob 8. uri zvečer

v Konsumn. društvu pri sv. Jakobu

dne 18. t. m. ob 4. uri popol.

v dvorani Kons. društva v Rojanu.

DNEVNI RED:

„Ljudsko štetje“.

Radi velike važnosti predmeta, pozivlja na obilno udeležbo

ODBOR

Polit. društva „Edinost“.

BRZOJAVNE VESTI.

Institucije enoletnih dobrovoljcev ne odpravijo.

DUNAJ 14. „Fremdenblatt“ je zvedel: Na kompetentnem mestu izjavljajo, da je popolnoma neutemeljeno poročilo nekaterih listov, ki so je posneli po neki tukajšnji vojaški korespondenci, češ, da se namerava odpraviti institucije enoletnih dobrovoljcev.

Bolgarsko ministrstvo odstopilo.

SOFIJA 14. Ministerski predsednik Malinov je podal danes demisijo kabineta. Do rešitve krize bodo ministri vodili posle še nadalje.

Otvoritev grške narodne skupščine.

ATENE 14. Kralj je danes otvoril narodno skupščino z govorom, ki je vsprejet z živahno pohvalo.

Župan-defraudant.

POTTENSTEIN 14. Včeraj popoldne je bil na ukaz državnega pravdnika aretirani suspendirani župan iz Pottensteina, Anton Rainer, ki je obdolžen, da je poneveril 80.000 do 100.000 javnega denarja. — Aretacija je povzročila veliko pozornost.

Rainerja izročijo po zaslišanju okrožnemu sodišču v Dunajsko Novomesto.

Župana so aretirali zavoljo tega, ker ni na poziv povrnil svote v roku treh dni.

Grški patrijarhat proti turški vladi.

CARIGRAD 14. Vlada je že danes vzkrenila resne odredbe, da prepreči narodni shod grškega patrijarhata, ki je sklican za danes; nekoliko delegatov shoda je bilo aretiranih in policijsko zaslišanih. Kakor se zagotavlja, so izpustili na svobodo že vse aretirance.

Minister za bogočastje ni vsprejel odposlancev patrijarhata, marveč je še enkrat sporočil, da vlada prepreči shod. Svet patrijarhata, ki trdi, da ima po ustavi zborna pravico, ni doslej še sklenil odložiti otvoritev narodne skupščine.

PODLISTEK.

Logarjev študent in njegova Finica.

Treba je, da izgovorim na tem mestu o tem slikarju. Pisal se za Rado Vukasiča. Bil je posebno priljubljen Novakovičevim gospodičnam, posebno Jelica ga je imela rada. Napravil ji je menda svojo in njeno karikaturu, katero je nosila na verižici okrog vratu. Vukasič je stanoval v mestu in je prišel navadno vsak dan v vlakom obiskat Novakovičeve gospodične. Bil je, kolikor se je moglo spoznati, zaljubljen v Jelico. Da pa je bilo še več zabave, je pripeljal Vukasič iz mesta po navadi še dva tovariša tudi umetnika: prvi je bil slikar, drugi kipar. Tako so zabavali ti ljudje gospodične in med to družbo je bil navadno tudi Logarjev Slavko. Ta je še vedno ljubil Finico. Kako lepo sta se ljubila! Kakor dete jo je prijel, vzel v naročje in poljubljal to nežno stvarico. Igral se je z njenimi kodrastimi lasmi. Kako nežno jo je pritisnil k sebi, zrl v njene črne oči in pil v dolgih poljubih srčno ljubezen. Koliko večerov sta se spre-

CARIGRAD 14. Grška narodna skupščina je bila danes otvorjena, od 115 členov jih je prišlo okrog petdeset. Govori se pa, da se skupščina odgodi.

Kuga v Petrogradu.

PETROGRAD 14. Danes je bil prijavljen sumljiv slučaj kuge. Ni še znan vspeh bakteriološke preiskave. Zdravniki dvomijo, da je kuga.

Kolera.

PETROGRAD 14. V zadnjih 24 urah je na novo obolelo na kolero 59 oseb, 9 jih je umrlo. — Vseh bolnikov je 600.

GDANSKO 14. Vlada na Gdanskem je izjavila z ozirom na slučaj kolere v Marienburgu, da je od začetka septembra umrlo na znakih kolere petero oseb, od katerih nisto bili dve še pokopani. 80 oseb, o katerih se sumi, da imajo kolero, se nahajajo v dveh hišah v Marienburgu.

KOLIN 14. Danes predpoludne je obolel tukaj na znakih kolere neki mornar, ki je prišel sem iz Gdanskega z neko bremensko ladjo. Spravili so ga v tukajšnjo bolnišnico. Bakteriološka preiskava pokaže, ako gre tu za kolero.

Dunaj 14. (Žrebanje srbskih državnih tobačnih srečkov.) Glavni dobiček 75.000 fr. je zadel serija 4824 št. 1, drugi dobiček 2000 frankov ser. 8434 št. 68.

Grand Villiers 14. Predsednik Felières, ministerski predsednik Briand in vojni minister Brun so danes zjutraj dospeli v ozemlje velikih vojaških vaj v Picardiji in so prisostvovali kavalerijskemu napadu.

Pariz 13. Ruski poslanik Nelidov je nevarno obolel. — Malo nade je, da ozdravi.

London 14. Pruski princ Henrik je v spremstvu korvetnega kapitana pl. Usedom dospel v Balmoral Castle, da poseti kralja in kraljico.

„Naše ljudsko šolstvo“.

(Odgovor dopisniku z dežele.)

I.

Ave, amice! Hvala ti, da si imel toliko moči v svoji duši, da si povedal, kar te teži!

To je pozdrav, ki ga pošiljam kakor učitelj dopisniku z dežele, očetu več šolo obiskujočih otrok. Ne pozdravljam pa Vas prijateljski morda zato (kakor si boste sami mislili), ker bi jaz soglašal z Vašim mnenjem.

Pozdravljam Vas zato, ker ste našli v sebi toliko poguma, da ste povedali, kar in kakor misli stoinsto drugih očetov. Vedno sem si zaželel trenotka, da bi vendar enkrat padlo šolsko vprašanje na tapet, a, žal, dolgo, dolgo smo morali čakati, da se nam učiteljem pove javno, kaj se misli o nas samih, o šoli, o deci...

Čakali smo vedno, da nam kdo pove odkrito pred svetom, kar je že dolgo tlelo v srcu starišev. Prikrita opravljajna, pikrih zafrkacij, ki so se nam zadevale za našim hrbtom, pa nismo mogli pobijati, ker naše mnenje je, da si govorimo iz oči v oči: kaj je krivo, da šola ne napreduje, zakaj so vspehi našega poučevanja minimalni?! Ker ste bili Vi, cenjeni dopisnik z dežele, tako odkritosrčni, da ste nam odkrito in možato povedali svoje misli, zato smo vam le hvaležni jaz in z menoj vse učiteljsvo.

Hvala Vam, da ste prinesli stvar v

hajala po vrtu. Ako sta bila v družbi, sta le malo govorila, njune oči pa so se križale v pogledih udane ljubezni.

A kmalu so prišli za Finico in Slavko časi trpljenja. — Slavkov stric, ki je stanoval v Zagrebu je obhajal nekega dne svoj god. Zato je odšel Slavko k stricu. S težkim srcem se je ločil od Finice.

„Po treh dneh se zopet vidiva“ ji reče Slavko, poljubi in odide na kolodvor.

„Štirinajst dni te gotovo ne bo domov,“ je klicala za njim Finica.

„Zaradi tebe pridem Finica.“

„Bodem videla, ako me res tako ljubiš. Pazi, da se ne zaljubiš v kako Hrvačico. Bojim se!“ Tako je klicala Finica za Slavkom, ki je bil že oddaljen od nje kakih dvajset korakov. S predpasnikom si je obrišala solzno lice.

„Piši mi kaj,“ je klicala mahaje za njim z obema rokama; — on pa je odšel in zginil za šumo.

Kdo bi mogel popisati Finičino žalost, odkar je odšel Slavko z doma? Cel božji dan je sedela v sobi in jokala. Niti v družbo se ni prikazala tistega dne.

„Kaj zopet ta sejm, to upitje in nemir pri Logarju,“ se je popraševala Ma-

javnost, ker še le sedaj bo javnost lahko sodila, kaj je prav in kaj ni prav.

Sedaj pa dovolite, da Vam razjasnim svoje stališče. Pri tem pa imejte vedno pred očmi, da sem učitelj, ki se peča z vzgojo otrok in ima torej v tem že precejšno prakso, ki je Vi gotovo nimate.

Oprostite!

Na splošno vlada pri stariših mnenje, da je vspeh šolskega poučevanja odvisen le od časa, odmerjenega za šolski pouk. Odmerjeni čas prihaja res do neke mere v poštev; ali glavne, odločilne za vspeh ali nevspeh v šoli so in ostanejo, izvestne okolščine, ki uplivajo na učenca v veliki meri, ko hodi v šolo.

Gospod dopisnik morda misli, da obstoji učiteljevo delo le v tem, da zjutraj in popoldne pridiga lekcije svojim učencem in drugega nič. Če bi bilo učiteljevo delo samo to, no, potem bi bil učitelj res najsrečnejši človek na zemlji.

Kaj je to: 6—7 ur v šoli in prodajati otrokom znanost?! — Pod daniimi pogoji, ugodnimi pogojim pravim, bi to bila malenkost, ki gotovo ne bi stala truda.

Ali znati moramo, da pri nas le redko kedaj, redkokje vladajo za šolo ugodni pogoji.

Dom, ki je tudi poklican v to, da soudejuje pri vzgoji in pouku šolo-obveznih otrok, ne vrši vsikdar svoje dolžnosti. — Mnogo, še premnogo starišev je, ki mislijo, da so že vse storili, ako so poslali učenca v šolo. Saj je le učitelj postavljen za to, da se briga za otrokov razvoj! Za svojo dolžnost smatrajo stariši le, da dajajo otroku jesti, da ga oblačijo itd. To je nazor, ki vlada med mnogimi stariši. In dalje je še celo takih, ki tudi te potrebe ne občutijo, oziroma se ne zavedajo te dolžnosti.

Če prvi redno pošiljajo otroke v šolo, drugi še tega ne delajo. — In potem naj bi šola imela vspehov?!

To, vidite g. dopisnik, je rana, ki ovira duševni razvoj otroka, ki uničuje delo učiteljevo v šoli. Od tega je odvisen vspeh pouka v šoli in ne le od mere časa za pouk. Šolski čas je odmerjen z ozirom na otroka in ne z ozirom na učitelja, kakor misli g. dopisnik.

Če bi šola in dom delovala skupno, potem bi bili vspehi učiteljevega dela taki, da bi mu moral biti ves narod hvaležen. In sedaj vidite, da je delo učitelja jako ovirano vsled danih razmer, da to delo v resnici ne obstoji samo iz šolskega poučevanja.

Glavne moči učitelja se porabljajo vedno v to, da se bori proti okolščinam, ki ovirajo njegovo delovanje v šoli. In te okolščine so včasih zelo, zelo velike — tako, da včasih še sam obupava nad svojim delom...

Glavni greh torej ne pada na nas, ampak na nezavedne stariše, ki imajo čisto krive pojme o svojih rodiljskih dolžnostih. Povejte mi, g. dopisnik, koliko odstotkov starišev je, ki bi se doma pobrigali za to, da se stavba, ki jo zida učitelj z velikim trudom, ne podira izven šole? — Če bi si vsi sestavili v domači vasi tako statistiko, tedaj bi izpoznali, da imam prav...

O trudu in o naporosti našega stanu pa Vam ne bom razlagal, saj ga sami poskušate doma (seveda v veliko manjši meri) s svojimi lastnimi otroci.

Opozarjam pa Vas na uradno statistiko o učiteljskih boleznih, ki je bila napravljena v Nemčiji in v kateri figurira kakor naša

leškova Neža, ki je sedela pred hišo sključena in z velikanskim rožnim vencem v roki. Mogoče je molila, da bi jo Bog že kaj kmalu poklical v „paradiž“ kakor je večkrat sama pravila. Najbrže se je že navlekla nositi svoje grbe. Boge ne dopusti, da bi jo žalil. Moja sodba je to!

„Kaj praviš,“ je začela govoriti Neža proti Urši, ki je oprta na dveh palicah in v velikanskih copatah prilezla do Malenške. „Kaj praviš ti, da je ta Logarjeva gospoda vedno tako živa? Vedno upije in cvili, da se sliši po celi dolini.“

„Kaj to? To vse nič ni. Ko bi ti vedela, kakšni grehi se godé, — grehi — grehi. — Bog ne daj, da bi se pregrešila. Sram me je, da bi ti vse pravila, kar vidim in slišim.“

„Tudi Logarjev študent ni nič boljši. Zadnjič sem videla, ko se je sprehajal z neko „fajlo“, s tisto suho. In kaj sem videla? — Velik greh! Gospod škof, ki so prišli lansko leto v našo faro, so ga nam prepovedovali. Veš kaj? Za plotom je poljubljal, ona pa se je ovijala okrog njega kakor kača. Ali vidiš kam so pripravile tega študenta. Ali ti nisem pravila? Zgubljen je in nikdar ne bo pel nove maše.“

glavna bolezen nervoznost in zraven tudi jetika...

Mislím, da to govori dovolj jasno!...

O dobrih in slabih učiteljih Vam tudi ne bom govoril, ker sami veste, da povsodi je najti smeti... In te smeti živijo med nami, ker so slučajno zgrešili življensko pot in zgrabili za edino rešilno bilko. Menim, da me umejete.

Za danes sem Vam pojasnil svoje mnenje z ozirom na prvo polovico Vašega dopisa.

Jutri več!

I. — om.

Srbska kriza.

Važnost sedanje srbske krize je mnogo večja, nego jo kažejo vladi blizu stoječi listi. Glavni vzrok tej krizi ni notranje naravi. Ruska diplomacija, ki je prevzela nalogo, da ustvari „Balkansko zvezo“ proti nemškemu narodu, zahteva od kralja Petra kategorično, da odpusti kabinet, v katerem sta Pašić in Milovanović, ker se Crnagora, to je kralj Peter noče pogajati s temi ljudmi. Oficijski dementi je uporabil Hartwitzovo odsotnost in hoče dokazati, da je vsa vest o srbski krizi neresnična.

Ker se misli za gotovo, da s kabinetom večine (radikalcev) hoče odstopiti tudi kralj, se bavijo tudi z rešitvijo vprašanja o prestolonasledstvu. Po beligradskih ulicah so nabiti proglaš, ki pozivljajo narod, naj kar v največem številu vsprejme kraljeviča Gjorgja, ki se te dni povrne v Beligrad.

Nova skupščina, ki se sestane v septembru, bo reševala to važno vprašanje prestolonasledstva. Narodni skupščini bo odločiti najprej, da-li se to vprašanje sploh stavi k diskusiji. Ako bo večina za to, skliče se „velika narodna skupščina“, ki naj stvarno reši to vprašanje.

Pripomba uredništva. Gornjo sliko smo prejeli iz srbskih krogov. Pripomnjamo pa, da vesti iz srbskih oficijelnih krogov slej ko prej odločno oporekajo glasovom o krizi.

Kredit Ogrske v Franciji.

Kakor znano, je hotela Ogrska najeti v Franciji posojilo v znesku 500 milijonov kron. Francozko časopisje pa je uprizorilo proti namerovanemu posojilu veliko kampanjo, ki jej je posledica ta, da so francoske banke ogrskemu finančnemu ministru zaprle svoje blagajne. Ogrska vlada si zdaj ne ve pomagati. Da vsa ta stvar ne bi izgledala tako sramotno, razglša ogrska vlada, da se je sama odpovedala nameravanemu najetju posojila v Franciji. To je tako nekako kakor z lisico v basni, ki je rekla, da je grozdje prekislo. Sramota za Ogrsko je tem večja, ako se pomisli, da je celo Turčija dobila denarja v Franciji! Ogrska ga pa ne dobi! Umeje se, da tu delujejo v glavnem politični motivi. Francija se je s tem, da je odrekla Ogrski posojilo, hotela maščevati za vnanjo politiko naše monarhije.

Mi v Avstriji občutimo posledice te nesrečne vnanje politike v obliki neznosne draginje; a na Ogrskem pa bodo občutili to v obliki drugačne gospodarske krize, ki mora nastopiti neizogibno, ker ne bo v deželo pričakovane denarja in zato izostanejo tudi že toliko časa zaželenje in nujne potrebne investicije. Žalibog da bomo po tem prizadeti tudi mi Slovenci in Hrvati,

„Vse je res,“ je odgovarjala Neža. — „A kaj Logarjev. Ta se še nekam spodobno obnaša. Ampak tisti prešestniki, ki pridejo iz mesta, tisti škrici! To so ti grešniki — Bog jim grehe odpusti. — Sram me je, mene je sram, verjameš?“

„Kakšni časi,“ govori Neža. „Včasih ni bilo kaj takega. Dandanes je pokvarjena mladina, ki se komaj zaveda, da živi. Dvajset let sem bila stara, verjameš, pa še nisem vedela, kaj je svet. Res, kar uganjajo ti ljudje tu pri nas je že od več. Veš kaj? Župniku bo treba naznaniti, da se že enkrat neha to pohujšanje!“

Tako sodbo so izrekale stare babnice o „Logarjevih“. Seveda, ako bi jih sodil kdo drugi, bi jih ne sodil tako strogo. Res je, da je bilo včasih prav živahno pri Logarju. Če pa se je mladina rada poveselila, kdo bi ji smel braniti. Zato so se kljub tako strogi sodbi še vedno shajali na Logarjevem vrtu, tudi še potem, ko je odšel Logarjev Slavko v Zagreb.

Ko torej nekaj dni Slavka ni bilo med to družbo, je to hitro opazil Kočevarjev hlapec in zdelo se mu je čudno, da ne vidi nič več Slavka; vsaj je bil on vedno med njimi!

(Pride še.)

ker bomo morali radi tega bržkone čakati še dolgo na železnico skozi Liko in s tem na zvezo slovenskega železniškega omrežja z daljmatinskimi železnicami.

Gospodarski boj na Goriškem,

Laški shod, ki se je vršil v soboto zvečer v „Ginnastichi“ po § 2, nam je vnovič dokazal ves laški fanatični šovenizem, vso laško nadutost in sovraštvo proti nam.

Udeležilo se je shoda okoli 300 ljudi, med njimi v prvi vrsti župan Bombig, laški dijaki in trgovci. Hinavsko, kakor je pri Lahih navada, so zatrjevali, da jim ni za drugo, kakor za obrambo pred nasiljem od strani Slovencev.

Kako razumevajo Lahi „obrambo“ je posneti iz dotičnih govorov, ki so bili polni sovraštva proti nam Slovincem, in v katerih so nam zanižali vsakršno pravico do obstanka v goriškem mestu. Govorila sta visokošolec Veruti in dijak Bonnes in pa sin trgovca s čevlji pri mestnem vrtu Cociancig. Povdarjali so, da je treba braniti italijanski značaj mesta tako, kakor so ga „brantili“ Lahi minolo nedeljo v Trstu. — S tem je povedano vse in je označeno razpoloženje, ki vlada med Lahii. Zato se motijo oni, ki menijo, da so ti dogodki prehodnega značaja in da nastane v par tednih zopet nekdanji mir.

Miru, kakršnega si žele in predstavljajo Lahi, to je miru, ki bi pomenjal kapitulacijo Slovencev, ki bi naj se popolnoma odrekli vsakršnih pravic v goriškem mestu, takega miru Lahi ne doživijo več.

Pa bi tak mir pomenjal tudi našo gospodarsko in politično smrt. Samomor bi bil to, ki naj bi ga Lahom na ljubo storili goriški Slovenci. Kar se ni zgodilo pred petdesetimi leti, se ne zgodi še stokrat manj danes. Lahi se le smešijo, če na to upajo in prav nič na boljšem ne bodo, če otvorijo še deset novih železnic iz osrčja Furlanije v Gorico.

Prihodnost Gorice je slovenska. Kdaj pride do tega, to je pač odvisno od nas samih; naša sveta dolžnost je delati na to, da pride naše narodno središče čim prej v našo popolno last.

Narodna zavest se drži slovenske psihe s prav tanko nitko, ki jo pretrga večkrat najnežnejši piš. Nudi se nam ta čas ugodna prilika, da to zavest razvnamemo in ojačimo tako, da bo lahko kljubovala tudi viharju. — Učimo naše ljudstvo in je bodrimo, ne puščajmo, da mu narodno zavest zopet uspravljajo morebitne pomirjevalne besede nasprotnikov, ki se bodo prav kmalu zopet potuhnil. Lahi nas poznajo iz prejšnjih dni; upajo, da bomo tudi takrat kapitulirali in pozabili na nečuvana izzivanja, ki so jih provzročili.

Svoji časti in svojemu ponosu smo dolžni pokazati, da smo in v koliko smo napredovali od l. 1897 in osobito od zadnje kolesarske slavnosti l. 1908.

Trdimo in se kolnemo da je naše ljudstvo danes zrelo dovolj, da bo umelo dati odgovora na laško brezobraznost in nadutost.

Dnevne novice.

Oficijalna Ogrska lovi — „panslavizem“. Advokatska zbornica v Eperjesu (v gornji Ogrski) je zagrozila z disciplinarnim postopanjem vsem onim odvetnikom, ki so prevzeli zastopanje slovaške hranilnice „Tatre“, ker ta zavod da deluje v „panslavistični smeri“.

Vsa ta „panslavistična smer“ pa obstoji v tem, da štiti slovaško siroto pred — židovskimi oderuhi, ki jih — kakor vidimo — sama advokatska zbornica štiti!

Proti draginji. Socialni demokratje nameravajo sklicati po celi državi več shodov, na katerih bodo protestirali proti draginji mesa.

Na Dunaju nameravajo prirediti dne 2. oktobra veliko demonstracijo, ki bo zaključena z javnim shodom na prostem.

Radi trčenja v zraku. Okrožna sodnija v dunajskem Novem Mestu se peča sedaj z zelo zanimivim kazenskim slučajem. Dne 8. t. m. se je vršilo namreč v dunajskem Novem mestu avijatsko letanje, kate-regal sta se vdeležila tudi brata Adolf in Karol Warchalowski vsak v svojem aeroplanu. V aeroplanu inž. Adolfa Warchalowskega se je dvignil v zrak tudi nadvojvoda Leopold Salvator kot pasazir.

V zraku pa je ta aeroplan trčil skupaj z aeroplanom Karla Warchalowskega. Pri tem je padel aparat slednjega na tla in se razbil. — Pilot si je pri tem zlomil goleno.

Policija je morala zadevo naznaniti sodniji, ki je uvedla zato kazensko preiskavo.

Bržkone bo zaslišan kot priča tudi nadvojvoda Salvator.

Število srbskih šol v Makedoniji pada. Iz Sofije poročajo: Srbska vlada je naprosila porto, da bi se sedanje število srbskih šol v Makedoniji povišalo, češ, da zahteva to potreba prebivalstva. — Turška vlada je na to odgovorila, da se število srbskih šol zniža za tri, ker da se število narodnostnih šol v Makedoniji zmanjšuje in

da je treba radi tega znižati tudi število srbskih šol. — Isto tako vest je dobila tudi bolgarska vlada, ali vlada je potom eksarhata protestirala proti temu, kajti eksarhat vzdržuje sam vse bolgarske šole.

Vprašanje odprave smrtne kazni v Nemčiji. Te dni se je vršil v Gdanskem kongres nemških pravnikov. Na dnevnem redu je bilo tudi vprašanje odprave smrtne kazni. V odseku so po dovršeni debati zmagali pristaši za odpravo smrtne kazni s 50 proti 24 glasovi. V plenumu je pa bilo proti odpravi 45, za odpravo pa samo 23 glasov.

Nova grška vojna ladija. Iz Aten: Grška kupi veliko vojno ladijo, ki bo stala 3.750.000 frankov. Nekoliko Grkov je dalo vladi na razpolago več milijonov.

Preosnova črnogorskega ministristva. Iz Cetinja: Kabinet Tomanović se je preosnoval. Na mesto ministra za notranje stvari Plamenca, ki je odstopil, je prišel Filip Jelgović, ki je bil doslej predsednik državne kontrole.

Vatikan proti svečanostim leta 1911 v Rimu. Iz Rima: Papež Pij X. je odredil, da ne bo v znak žalosti radi proglašenja Rima za prestolnico Italije v letu 1911 nikakih romanj, niti se ne bo vršil kak konzistorij, proglašenje svetnikov ali blaženih. Radi tega bo papež imenoval nove kardinale že v prihodnjem konzistoriju, ki bo bržkone meseca novembra t. l.

Domače vesti.

Himen. Danes se poroči g. ca Amelija Stantič, hčerka našega narodnega trgovca, g. Stantiča, z gospodom Gino Chierini veletrgovcem. — Novoporočencema naše čestitke!

Pred durmi je čas, ko bomo vpisali svoje otroke v ljudsko šolo. *Okoličani, slovenskega svojega otroka vpišite v slovensko šolo!* Prejšnje leto smo opazili, da je število učencev ital. šol v naši okolici naraslo, a ono slovenskih šol padlo. — Popravimo, kar smo lani zagrešili. **Sosed naj svari soseda: „Vpiši svojega otroka v slovensko šolo!“** Kdor drugače ravna, ni mož!

Začetek šol. leta na družbenih šolah v Trstu. — Šol. leto 1910—1911 se začne na vseh šolah družbe sv. Cirila in Metoda s sv. mašo v ponedeljek, dne 19. t. m.

Vpisovanje se vrši v soboto dne 17. t. m. in v nedeljo, dne 18. t. m. od 9. do 12. ure dop.

Stariši naj prinese s seboj za novoustopivše učence in učenke l. razr. krstni list (zadostuje tudi izpisek iz krstne knjige), dalje spričevali o izpleljenih kozicah in zdravih očeh.

Učenci, ki vstopijo iz drugih šol, naj prinese poleg tega še zadnje šolsko izvestje.

Vpisovalo se bo za sledeče razrede: A) u ul. Giuliani št. 46. Sv. Jakob. 1) za deške razrede od I. do V. 2) za dekl. razrede od I. do VI.

B) na Acquedotto št. 22 II. nadstr. 1) za deške razrede od I. do III. 2) za dekl. razrede od I. do IV.

Iz konsumne zadruga c. kr. drž. uradnikov.

Centeno uredništvo „Edinosti!“ Na podlagi § 19. tiskovnega zakona dovoljuje si podpisano zaprositi to ugledno uredništvo, naj izvoli uvrstiti v prihodnji številki tega cenjenega lista sledeči popravek, tičoč se članka „Iz konsumne zadruga c. kr. državnih uradnikov“ od dne 11. septembra t. l.:

Ne odgovarja resnici, da sta bila težaka Karol Battagliarini in Josip Franković, ki sta bila v službi zadruga, odpuščena vsled tega, ker sta prišla na njiju mesti dva regnikola, in da zadruga izrablja svoje delavce, kateri bi baje bili primorani delati 12—13 ur na dan.

Odgovarja marveč resnici, da sta gori omenjena težaka bila odpuščena, ker nista odgovarjala pri takem delu, katero je potrebno pri zadrugi in sta vrhu tega spravljala z neresničnimi govori zadrugo v slabo luč. Res je, da do zdaj podpisani ni sprejelo v službo nobenega novega težaka na mesto zgoraj omenjenih.

Z odličnim spoštovanjem za ravnateljstvo konsumne zadruga c. kr. državnih uradnikov:

Predsednik Dr. Marcocchia.

Vandali. Pišejo nam: Najnovejši vandalizmi nam dajajo mnogo misliti. Osobito pa nam ne gre v glavo, kako je možno, da se lahonskim vandalom pridružujejo tudi sinovi slovenskih in hrvaških mater! Je celo takih, ki so že bili med našimi Sokoli, ki pa sedaj fraternizirajo z vandali! Poleg enega Slovenca (K.) in nekega Hrvata sta se vdeležila zadnjih izgrediv proti nam, krvnim bratom, tudi dva sina slovenske matere (Živkarce) iz bovške doline!

A sedaj čujte! Ker sta ta dva zadnja prišla pravici v roke in bosta morala odgovarjati za svoje zločine proti lastni krvi — pa njiju mati — mesto da bi se sramovala

— še proklinja ščave, ker da so prišli v Trst nadlegovat! Ta pa je lepa: odkod pa je ona prišla? Seveda: ne „nadlegovat“ Italijanov, marveč za zasramovat svoje lastne brate...! Ve pa naj, da nas njena zasramovanja ne dosežajo, ker sramota je le na njeni strani!

Sramota njej in vsem izdajalcem domovine!

Napad na ustanovitelje čevljarske zadruga v Trstu. Prejeli smo:

Še predno se je dete prav rodilo, so že na delu proti ustanovitvi te zadruga ljudje, ki sicer delajo le za onega — ki jim bolje plača. Ustanoviteljem očitajo te kreature, da so le zapeljivci zaslepljenih čevljarjev, katerim da hočejo izmzogati le denar ter ga spraviti v lastne žepce!

To delajo naši nasprotniki le iz strahu pred nami. Boje se, da jim pride, — ko bomo združeni, — voda v grlo! Sicer pa mislim, da je to rogoviljenje za našo ustanavljačo se zadrugo le — reklama!

Neka oseba, ki sliši na ime R. K., si posebno prizadeva, da bi odvrčala naše čevljarje od vpisovanja v novo zadrugo. Ta človek neprestano grdi, psuje in obrekuje ustanovitelje, češ, da so največji falotje, katerih se treba varovati!

Ta človek je volk v ovčji koži! Na videz, in ako gre za denar je tudi on — „Slovenec“! Sicer pa je zagrižen Lahon — tako zagrižen, da si bolj zagriženega ne morete misliti.

Slovenec mu je trn v peti. Dobri so mu le slovenskih čevljarjev groši in radi teh se Slovincem liže!

Pričakujemo, da se R. oglasi in da bo skušal braniti se; ali ve naj, da smo prihranili mastnega gradiva, s katerim ga docela razkrinkamo.

Dragi tovariši! Ako bi jim ne tekla voda v grlo, ako bi jim ne šlo za kožo, gotovo ne bi nasprotovali na tak podel način ter bi se ne trudili z odvrčanjem čevljarjev od nove zadruga. Ker pa vedo, da je moč le v združenju, ker vedo, da delamo mi na to, da bi čevljarji sami imeli dobičke, ki jih sedaj kopičijo naši nasprotniki — ker vedo vse to, skušajo odvrčati tovariše čevljarje od zadruga!

Da pa se prepričate, kako „goljufi“ da smo mi, vpišite se vsi in pridite na napovedani občni zbor, kjer vam bodo podana vsa pojasnila in vsi podatki, zadevajoči zadrugo poslovanje. Že danes pa lahko povemo, da so vsi dosedajni prispevki naloženi v „Trgovsko-obrtni zadrugi“ v ulici S. Francesco št. 2, pod št. 1587.

Le pridite tovariši in prepričajte se, da goljufi nismo mi, pač pa hočejo slepiti in zavajati oni, ki obrekujejo ustanavljačo se zadrugo in njen pripravljalni odbor!

Členi se sprejemajo tudi v „Trgovsko-obrtni zadrugi“.

Turek o vandilih. Ob priliki, ko sem nedavno posetil Bosno, me je neki vgladen Mohamedanec povpraševal o podrobnostih vandalskih izgrediv, ki so jih vprizorili tržaški lahoni dne 4. t. m. Ko sem mu opisal divjake in njih divjanje proti tukajšnjim Slovanom, se je zgražal in menil: „Govore, da smo mi Mohamedanci divji, ali, kakor vidim — smo mi angelji proti tržaškim lopovom! Mož se je zgražal nad podivjanjem tržaških vandalo — in imel je prav.“

Potnik.

Naša slovanska knjigarna v Trstu. Naša slovanska knjigarna gosp. Gorenjca preselila se je končno v svoje nove prostore v ulico Caserma št. 16. (poleg kavarne Commercio) v lokale ex lekarni Jeroniti, tako da se more z današnjim dnem zopet redno poslužiti cenj. odjemalce. Drevi bo svečano otvorjenje z razsvetljavo naše knjigarne, na kar opozorujemo naše občinstvo, da si o tej priliki pogleda knjigarno in izložbo našega slovanskega Smolara Gorenjca.

Poziv, oziroma prošnja. Prišel mi je slučajno v roke italijanski list „L'ora“, politični dnevnik za Sicilijo, izhajajoč v Palermo (južna Italija) z dne 10 — 11. t. m. V tem listu se nahaja izviren dopis iz Trsta od 10. t. m. pod naslovom: „Ferocia croata. Un neonato ucciso col consenso della madre.“ **Hrvatska krvoločnost. Novorojenček umorjen s privoljenjem svoje matere.**

Dopis se glasi: „V vasi „Oleorovaca“ se je pripetil slučaj, ki dokazuje podivjanost hrvaškega ljudstva. Dvajsetletna žena Milica Cepernija si je želela iskreno sinčka. Želja se jej je izpolnila. Porodila je normalno razvitega dečka, ki pa je bil precej grdega obraza, radičesar so se mati, oče in strici novorojenčka posvetovali, kaj jim je storiti, da se iznebijo grdega bitja ter so sklenili umoriti otroka. Zavili so nedolžno bitje v rjuho, a stara mati mu je zavila vrat ter je zadušila v navzočnosti otrokove matere.“

Stari oče (ded) je odstranil po noči otroka ter ga zagrebel na bližnjem polju. Kmalu so sosedje družine Cepernija zapazili, da je novorojenček izginil ter so naznanili slučaj policiji, ki je odvedla v zapore vse vdeležence krvoločnega umora na otroku.

Ta grozni zločin je napravil splošno velikanski utis.“

Tako dopis. Ni dvomno, da ga je odposlal, ali kakov lopov, ali pa ignorant, ki vidi v Slovanih, (kakor žal, Italijani sploh) neko barbarsko divje plemo, ki ni ustvarjeno k višjemu cilju nego k razbojništvu in morjenju. S tem, da ostudni dopisun predstavlja ves hrvaški narod kakor krvoločno podivjano plemo, bilo bi v splošnem slovanskem interesu, ako bi se poizvedelo, koliko je „resničnega“ na opisanem dogodku, kar bi ne bilo težko, ako se zavzame za to hrvaško časopisje.

Pisec teh vrstic hoče pa poskrbeti na vsaki način, da dobi list „L'ora“ v Palermu glede opisanega dogodka točno dejstva s primernim komentarjem. V to svrhu prosi časnikaške sopomoči.

A. J. ... č.

Le naprej, oj, le naprej! — Vzorna podružnica družbe sv. Cirila in Metoda v Trojanah je poslala glavni družbi čistega dobička od veselice 400 K. Podružnica v St. Rupertu je postavila v slovensko trdnjavo en kamen in ga utrdila še posebej s pokroviteljstvom in s posebnim prispevkom 30 K. — „Narodni dom“ v Konjicah je zasluzil že drugo diplomu. Priznanico za nabranih 200 K je dobil hotel „Avstrija“ v Slov. Bistrici. — G. vodja Lavrič iz Luč pri Ljubnem je poslal 6 kron, ki so jih darovali izletniki v gostilni Raduhi. — Hvala iskrena! — Le naprej, oj, le naprej!

Za Ciril-Metodov obrambni sklad so se nadalje prijavili p. n. gg.: 824. Podružnica družbe sv. C. in M. Trnovo — II. Bistrica (plačala 200 K); 825. Podruž. družbe sv. C. in M. v St. Rupertu (plačala 200 K); 826. Dijaki II. državne gimnazije tu (plačali 90 K).

Ni treba povdarjati, da bo pevsko-glasbeni koncert St. Jakobške „Citralnice“, ki se bo vršil v nedeljo 18. t. m. v „Nar. domu“ pri sv. Ivanu, nudil izrednega užitka in zabave. Iz bogatega vspeoda se lahko vsakdo prepriča, da nam „Citralnica“ pravi pravi izrednega. Pevski zbor nam poda z lastno mu preciznostjo jako lepe zборе, med katerimi bo A. Foersterja „Domu“ kakor domoljubna, a izredno lepa in teška skladba gotovo izredno ugajala občinstvu. Bivši gledališki tenorist g. Sturman nam poda s spremljevanjem glasovirja dva krasna samospeva; a društveni oktet dva krasna osmerospeva. Po koncertu prirede najboljši društveni pevci velezabavno operetno enodjanko „Generalna vaja v kasarni“. To bo nekaj posebno zabavnega. Zato v nedeljo k sv. Ivanu!

Argentinsko meso, ki je prišlo s parnikom „Alice“ Austro-Americane, bodo poskušali danes. V ta namen pride v Trst posebna komisija dunajskega mesta, vlade in raznih drugih korporacij. Čuli smo, da je to meso prav dobro.

V Lloydovem arsenalu so začeli odpuščati delavstvo. Kaj to znači? Ali je to morda začetek konca Lloydovega arsena? To je bil predmet razpravi na sinočnjem shodu narodnega našega delavstva v Lloydovem arsenalu. Zaradi pomanjkanja prostora priobčimo natančnejše poročilo v jutrnji številki.

Tržaška mala kronika.

Okrađen zdravnik. Gospodu dr. ju I. Mantovani-ju, ravnatelj puljske bolnišnice, je bil v hotelu vkrađen površnik v vrednosti 70 kron.

Mal požar. Sinoči ob 9:20 so se podali gasilci v ul. Cereria št. 10, kjer so se v dimniku neke pekarnice zažgale saje. — V malo minutah je bila odstranjena vsaka nevarnost.

Nagla smrt. Alojzija Mikuš, starega 71 let, magistratnega slugo v pok., stanujočega v ulici delle Acque 18, je včeraj popoldne nenadoma obšla splošna slabost, in je kmalo nato izdihnil. Zdravnik z rešilne postaje je zamogel konstatirati le smrt.

Čini blaznega. Josip Samec star 27 let, iz Plavji v Istri, ki je že od mladih nog slabega uma, je včeraj pri Orehih blizu Zavelj silno razsajal, lučal je neprestano velike kamene na zidarje in delavce, ki gradijo tamkaj novo hišo. Morali so poslati v Trst po Trevesa, ki je nesrečneža odvedel v opazovalnico tukajšnje mestne bolnišnice.

Prihranki mornarja. Z dolgoletno štedljivostjo si je bil mornar na Lloydovem parniku „Gisela“, imenom Luka Tripković, prihranil mal kapitalček. Da bi ga hitro pomnožil, hotel si je na poslednjem potovanju v Indijo in Kitajsko nabaviti nekaj opic, da bi jih plodonosno razprodal doma. Poveljnik ladije pa ni dovolil, da bi vzel opice na ladijo. Kljub temu se je mornar iznebil svojega denarja, ampak na malce neprijeten način. Tekom povratne vožnje se je namreč tatinska roka polastila njegovega imetja, shranjenega v kabini: 120 kron v bankovcih, 50 kron v srebru in 4 rupije. Radi suma na tej tatvini je bil aretiran 33-letni mornar Josip Liboric iz Zadra.

Običajna goljufija s prstani. Anton Gandolfo, star 38 let, iz Trsta, večkrat kaznovan individu, ki se nahaja pod posebnim nadziranjem policije, je bil včeraj aretiran na nabrežju Carciotti, ker je hotel

Velikanski dohod ... za moške in ženske obleke ... **Križmančič & Breščak, ul. Nuova 37 Trst.**

prodani nekaterim mornarjem kovinast prstan za zlatega. Našli so pri njem še en tak prstan.

Aretiran regnikol. Policijski agenti so včeraj ob 5. uri popoldne aretirali nekega Josipa Siro, starega 34 let, doma iz Barija v Italiji, ki ga zasledujejo italijanske sodne oblasti radi nekega zločina, izvršenega v Italiji. Sira so odvedli na policijsko ravnanje. Tu ga je pa napadla nervozna kriza. Pozvani zdravnik z rešilne postaje je pa izrazil sum, da se Siro le pretvarja za nervoznega. Vzlic temu so pozvali Trevesa, ki ga je odvedel v opazovalnico.

Loterijske številke, izžrebane dne 14. septembra:

Praga 17 5 42 20 3
Lvov 47 81 87 34 65

Koledar in vreme. Danes: Nikodem, mučenik. — Jutri: Ludmila vd.

Temperatura včeraj ob 2. uri popoldne + 25,5° Cels. — Vreme včeraj: deževno.

Vremenska napoved za Primorsko: Spremenljivo s posamičnimi padavinami. — Zmerni vetrovi. Temperatura malo spremenjena. Počasno boljšanje.

Izpred sodišča.

Radi težke telesne poškodbe.

35-letni Ferdinand Martinganno je tujec, a ima nekako v najemu delo razkravanja nekaterih parnikov v svobodni luki. Josip Hlača je pa domačin in ne more v svobodni luki najti dela.

Vsled tega je vladala neka napetost med Hlačom in Martinganno. — Dne 18. maja t. l. je pa Hlača prišel v krčmo „de Cattinana Greti“, v kateri krčmi se je že prej nahajal Martinganno z drugimi svojimi tovariši.

Zdi se, da je tam prišlo do nekega pretekanja mej Hlačom in Martinganno, ki sta kmalu potem eden za drugim šla iz krčme.

A takoj za tem se je začelo neko vpitje. Gostje, ki so bili še ostali v krčmi, so stopili ven in našli tam Hlačo krvavečega iz dveh ran, ene na prsih, a druge na hrbtu, ki mu jo je bil Martinganno prizadel z nožem, dočim je bil Martinganno ranjen za pestjo desne roke.

Hlača je bil odveden v bolnišnico, kjer je moral ostati teden dni, a Martinganno je bil odveden v zapor.

Pozneje je bil izpuščen na svobodo, a včeraj se je moral zagovarjati na deželnem sodišču radi zločina težke telesne poškodbe.

Priznal je, da je dvakrat ranil Hlačo z nožem, a rekel je, da je to storil v svojo obrambo in še le potem, ko ga je bil Hlača napadel, ker mu je bil on rekel, da nima pravice delati na parnikih.

Hlača, zaslišan kakor prič, je pa zaničal, da bi bil vprašal toženca za delo. Marveč da ga je toženec vprašal na cesti, po kaj da je prišel na Greto, a ko mu je on, Hlača, povedal, da je prišel obiskat svoje roditelje, ga je Martinganno napadel in ga ranil najprej v prsi, a potem, ko je on bežal, še enkrat zavratno v hrbet.

Sodišče je obsodilo Martinganna na 5 mesecev trde ječe. — Branil ga je odv. dr. Perco.

Siksta Bevilacqua.

Siksta Bevilacqua je ženska, o kateri so morali kronisti raznih tržaških dnevnikov napisati že marsikaj. Siksta vam je grozna žganjepljiva, ki je imela že marsikaj opraviti s policijo in se sodiščem. In vendar sta se zanj dva moška tako stepla, da je moral eden njiju pred sodišče.

Bilo je nekega dne minolega meseca. Siksta se je nahajala se svojim zaljubljenecem Ivanom Reia v neki žganjarni (kajti drugam ona niti ne gre) v ulici Pondares.

In v to žganjarno je prišel tudi 33-letni Fran Bridarolli, ki se je začel šaliti se Siksto. To pa ni vgaljo Ivanu Reia, ki je dal Bridarolliju klofuto. Bridarolli je bil s klofuto odšel, a popoldne se je vrnil pred ono žganjarno noseč neko sekuro. Ko je Ivan Reia stopil na prag žganjarne, je Bridarolli skočil proti njemu in ga hotel vdariti se sekuro po glavi. To mu je pa zabranil žganjar Temistocle Tombini, ki ga je podrl na tla in mu vzel sekuro.

Včeraj se je vršila proti Bridarolliju razprava radi zločina poskusa težke telesne poškodbe. Bridarolli, ki je na svobodi, pa ni prišel k razpravi, ker ga je bilo vendar sram, da se je hotel za tako žensko pretepati.

Zaslišan kakor prič je Temistocle Tombini opisal dogodek in povedal, da je bil Bridarolli tedaj popolnoma pijan, vsled česar ga je sodišče obsodilo le radi prestopka proti § 523 k. z., to je radi pijanosti.

Živinče.

Radi zločina po § 128 k. z., izvršenega na škodo 7-letne deklice Antonije Z., se je moral včeraj zagovarjati 27-letni Herman Seriau, mehanikar, doma iz Trsta.

Nesrečnež je bil že kakih 6-krat kaznovan, radi tatvine, radi goljufije in zadnjikrat — na osem mesecev trde ječe — tudi ravno radi zločina po § 128 k. z., izvršenega na neki deklici.

Na včerajšnji razpravi je toženec — ki je bil brez branitelja — povedal, da je bil večkrat bolan: imel je pljučnico, vnetje

pljučne mreže, differijo in celo otrpnenje tilnika. Dejal je, da mu pridejo trenotki, ko ne ve, kaj počenja, in je prosil, naj se ga da v opazovanje zdravniškim izvedencem, ki naj se potem izrečejo o stopnji njegove odgovornosti.

In sodišče je vslišalo to njegovo prošnjo ter odgodilo razpravo v svrhu, da se da toženca v opazovanje zdravniškim izvedencem, kateri naj potem podajo svoje izvestje.

Tržaška gledališča.

POL. ROSSETI. Dramatična družba Mimi Aguglia. Danes Moschini-jeva komedia „La reginetta di Saba“.

Nar. del. organizacija.

Shod delavcev iz mestne plinarne se bo vršil v petek 16. t. m. ob 7. uri zv. v prostorih „Konsumnega društva“ pri sv. Jakobu. Ker je ta shod velike važnosti za vas delavce, udeležite se ga vsi, posebno pa delavci iz plinarne.

Odbor konsumne zadruga članov N. D. O. je vsled pomanjkanja močij pri sestavljanju bilance preložil občni zbor na 25. sept. t. l.

Ob kateri uri, kje in s kakšnim programom se bo vršilo to zborovanje, sporoči pravočasno odbor.

„**Sv. Marko — Sv. Andrej**“, (krajevna skupina NDO). Podpisani vabim vse tovariše odbornike in njih namestnike, da se prav gotovo udeležijo jako važne seje, katera se bode vršila prih. soboto dne 17. t. m. točno ob 8. uri zvečer v prostorih NDO pri Sv. Jakobu. Med raznimi točkami dnevnega reda se bode razpravljalo tudi o prireditvi koncerta. Prosim, da se vsi vabljenei tov. odborniki udeležijo te važne seje. R. Pregarec, preds.

Izredna seja centralnega odbora NDO in obenem veselicega odseka se vrši danes, v četrtek zvečer točno ob 7. uri in pol v društvenih prostorih NDO v ul. Lavatario št. 1. Med drugimi važnimi stvarmi je na dnevnem redu tudi sklepni račun o prireditvah dne 4. septembra. Pozivljamo k točni in polnoštevilni udeležbi.

Vesti iz Goriške.

Razpisan je štipendij Jakob Riavitz v letnem znesku 58 K 80 st.

Za uživanje tega štipendija so najprej poklicani ubogi in pridni dijaki iz sorodstva ustanovitelja, če takih ni, pa dijaki iz občine Slap v Tominskem okraju. Prošnje je uložiti pri tržaškem namestništvu do 31. oktobra 1910.

Vsem „Sokolom“ na Vipavskem. — Sokolska društva iz Vipavske, ki se misli udeležiti korporativno slavnosti v Škrbini dne 18. t. m. ter se pridružiti izletu „Prvaškega Sokola“ s podružnicami, naj takoj ukrenejo potrebno.

Zbirališče je Dornberg. Točno ob 10. in pol v Dornbergu! Odhod točno ob 11. Prihod v Škrbino okoli 1 ure pop.

CM podružnica v Štandrežu priredi v nedeljo 18. t. m. svojo prvo veselico z bogatim vspešnim v dvorani gosp. Lutmana.

Na veselici bo svirala vojaška godba 47. pešpolka. Po veselici bo ples, šaljiva pošta in svobodna zabava. Goričani! V nedeljo vsi v Št. Andrej!

x Iz Brd poročajo o jako slabi vinski letini. Sadj je bilo malo, a vina ne bo niti tretjina od lanskega leta, če bo grozdje sploh dozorelo; kajti zorenje gre jako počasi letos naprej. Razven tega je letos zgodaj pričela jesenska doba, in deževje se je pojavilo zadnje dni. Naši Brici tudi letos pridno lupijo češplje.

O briski železnici ni ne duha ne sluha. Kolike važnosti bi bila za Brda, o tem ni treba še-le praviti. Koliko sadja in koliko vina se razpeča vsako leto od tod v svet!

Vinski trgovci in krčmarji

Pozor!

Kadar kupujete vino, grozdje ali tropinsko žganje, se pripravite, da se obrnite na-me. Obrnite se osebno ali pismeno. Imam pristna naravna vina, ki so bila na razstavi v Parizu odlikovana z zlatom, krono, zlato medaljo in križcem ter častno diplomom. Na razpolago je več pohvalnih pism v moje pisarni. Vrh tega dam onemu, ki bi bil v stanu dokazati, da vina v moje pisarni niso naravna in prava 1000 kron. — **Zaloga vina v Poreču, ulica Grande št. 320 (Istra).** — Se priporoča udani

Martin Srebot.

NEZASLIŠNO visoke cene imajo večkrat tkanine za moške in dame. Tenu se izognete, če naročite neposredno pri tvrdki tkanin. Zatorej zahtevajte, da se vam brezplačno dopolnje moja bogata kolekcija je senzibilna in zimska vose. Trgujem le s produkti I. reda in apartimi novosti sezije. — Razpoložljiva trdnata sukna

Franz Schmidt, Jägerndorf 103, Sv. Slezija.

Svoji k svojim! Odlikov. krojačnica Svoji k svojim!

Avgust Stular

TRST - Via delle Poste št. 12, I. nad. - TRST
(ZRAVEN GLAVNE POŠTE)

IZVRŠUJE VSAKOVRSNE OBLEKE
najnovije mode (od 50 K naprej)
in vsakov. uniforme. - Naročbe se izvršijo točno. - Delo solidno.

MIRODILNICA Gius. Macorin, Trst
Piazza Carlo Goldoni 6.
Zaloga barv, povlakov, olja, čopičev

Prah za skisano vino.

Specijaliteta: prašek za odebellenje žilov; fluid za okrepčanje.

Slovenski otrok v slovenske šole!

Český hostinec
v Trstu

Alla Meridionale

Češka gostilna
v Trstu

ANTON SKERL

mehanič, zaprišeženi zvedeneo

TRST, Carlo Goldonijev trg št. 11

Zastopnik tovarne koles in motokoles „Puch“

Reparira in zaloga električnih svetilk, inli in prodaja gramofonov, senofonov, in fonograf. Zaloga priprav za točiti pivo. Velika zaloga na popravilne šiv. strojev, koles, motokoles itd.

Velika zaloga pripadkov po tovar. cenah.

TELEFON št. 1734.

Obrtno-umetni zavod za izdelovanje lesa

Marino Pečenko

& Co.

DELAVNICA:

Trst, via della Tesa, 31.

ZALOGA POHIŠTVA:

via Madonnina št. 12.

Velika izbira spalnih sob, od kron 250 do 300 in 360 ter posameznega pohištva. —

Cene zmerno. — Ceniki na zahtevo.

Za prodajalnico jestvin na Krasu išče vrednega in poštenega pomočnika. Ponudbe pod „Bazovica“ postarante, Centrala. 1512

UNIFORME

za enoletne prostovoljce

izdeluje

elegantno in solidno

takoj po meri in ceno

Jakob Rupp Trst

polkov krojač, velika vojašnica.

GOSTILNA N. D. O.

ki jo sedaj vodi g. HENRIK KOSIČ je

popolnoma na novo preurejena

in po najmodernejšem slogu slikana. Točijo

se različna pristna vina. Ob vsakem času

se dobijo gorka in mrzla jedila.

Gostilna je otvorena vsako soboto in

nedeljo do 1. ure popoldne.

UMETNI ZOBJE

Plombiranje zobov

Izdiranje zobov brez

vsake bolečine

Dr. J. Čermák | V. Tuscher

: zobozdravnik : koncesij. zobni tehnik

TRST

ulica della Caserma št. 13, II. n.

R. Gasperini, Trst

Telefon št. 1974. SPEDITER Via Economo št. 10

Prevozno podjetje

o. kr. avstrijskih drž. železnice

Sprejme razcarinjane kakoršnega blaga iz mitnic, dostavljanje na dom.

POŠILJATVE, POTEGA KOVČGOV. NAJDOGODORNEJŠE CENE.

Zastopstvo tvrdke „CEMENT“

Tovarna cementa „PORTLAND“ v Spljetu.

PRODAJA NA DROBNO. CENE BREZ KONKURENCE.

NOVO POGREBNO PODJETJE

H. Stibel in drug se je preselilo na

z bogato opremo za vsako vrstni pogreb. in prodajal

nico mrtvaških predmetov in vsakovrstnih vencev iz umetnih cvetic

perle, porcelana. — Velika zaloga

voščenih sveč

Prodaja na debelo in drobno.

Saj se mora ravno Krmin zahvaliti Brdom, da je dandanašnji to, kar je. Brda so eminentna vino- in sadjerna pokrajina, v kateri se prideluje na leto do tristo tisoč hektolitrov in več izborne, in kupčiji zelo cenjene kapljice in približno toliko, če ne še več raznovrstnega plemenitega sadja, ki imajo med njim posebno vrednost zgodnje vrste, kakor črešnje, marelice, breskve, smokve in poletne hruške. To sadje se razprodaja v najodličnejše kraje v posušenem stanju.

Solne lege so v Brdih tako ugodne za sušenje sadja, kakor malo kje drugod; zato se ta obrt čvrsto razvija tam in bi se veliko bolj, ako bi ne bilo prometnih ovir, ki zadržujejo vsak kmetijski in obrtniški napredek, vsako uspešno tekmovalstvo s srečnejšimi kraji, ki so prepreženi z železnici.

V Brda se uvažajo zlasti češnje v ogromnih množinah s Kanalskega, Tolminskega, Kranjskega, Koroškega, Stajerskega, v namen, da se tu lupijo, suše in potem kot izborna južna sušja spravljajo v kupčijo. A ravno za promet s tako plemenitim in rahlim blagom, kakršno je sveže in posušeno sadje pogrešajo Brda svoje železnice, ki bi se po njej neposredno in najprijelejšje odpravljalo na razne sadne trge.

Brda pridelujejo v obče prav malo žita, koruze, krompirja, repe in drugih enakih živil, ker niso tla za to posebno ugodna in ker se vino — in sadjereja bolje izplačuje. Zato znaša uvoz živil in drugih potrebščin v Brda gotovo nad dvestotisoč kvintalov na leto.

V Brdih pa je še ogromna površina ledine, t. j. malo ali nič obdelane zemlje, sposobne za razne kulture, zlasti pa za trto — in sadjereja.

Vsa ta mrtva zemljišča bi prišla polagoma do svoje veljave ako bi se z otvortvijo železnice skozi Brda pospešila vinska in sadna kupčija, ki od nje živé Brici.

Kakor trpi kmetijstvo trpi tudi obrt v Brdih, vsled nedostajanja prometnih sredstev. Železnica po Brdih bi po vsem tem v prvi vrsti pospeševala krajevne koristi, dvigala bi ljudsko blagostanje; v drugi vrsti pa bi bila jako koristna in važna tudi za državo, ker bi vodila iz deželne središča preko celih Brd do državne italijanske meje.

V zadnjih letih je vojaštvo mnogo krožilo po Brdih in tudi letos ga je bilo mnogo tam. Stanovali so v Biljani, v Smartnem in Kojskem. Drugo leto bodo baje celih šest mesecev v Brdih. Zdi se tudi, da nameruje vojna uprava zavarovati državno mejo z zgradbo trdnjave na višji legi nad Brdami. Torej bi železnica gotovo služila tudi vojaškim namenom.

Goriški deželni zbor se je večkrat temeljito bavil z brisko železnico, a vlada le zavlačuje to važno vprašanje od leta do leta. Tudi v zadnjem zasedanju je pozval vlado, naj obrne svojo pozornost na brisko železnico, da ugodni s tem končno iskreni želji brislih prebivalcev in naj vse potrebno ukrene, da se ta železniški načrt čim prej uresniči.

Dokler se to ne zgodi naj bi vlada pospeševala in olajšala promet v Brdih s pomočjo avtomobilskih občil.

Vlada pa se menda prav malo zanima za naše Brice. Če bo briska železnica komaj vendar-le tekla, bo to iz strateških in vojaških ozirov. No, končno nam je vseeno, da se le čim prej ugodno reši ta zadeva.

Vlada vse bolj skrbi tudi v tem pogledu za laško stran dežele. Saj je znano, da imajo Furlani skoro pred vsako krčmo železniško postajališče. No, sedaj jim je bila dovoljena še železnica Gorica-Cervinjan. Postaja bo v Gorici na levem bregu Soče, v Podgori, Ločniku, Slovrencu, Gradišču, Marjanu, Romansu, Tapoglianu, Ajelu, Saciletu in Cervinjanu. Brici gotovo privoščijo Furlanom novo železnico, a pravično se jim zdi, naj bi vlada skrbela tudi za nje. Saj morajo naši briski fantje ravnotako nositi vojaško suknjo kakor Italijani. Razlika je še samo ta, da so slovenski fantje uzorni in dobri vojaki, dočim se Lahji kaj radi otrešajo vojaške službe in bežijo čez mejo v laško kraljestvo. Vlada slovensko udanost kaj slabo plačuje. Pa pustimo za danes to. Če ne bo o železnici nobenega glasu, bo treba v letošnjem zasedanju dež. zbora zopet energično pozivljati vlado, naj izpolni svojo dolžnost tudi nasproti Bricem!

Vesti iz Istre.

Iz Spodnjih Škofij. Mnogo otrok, ki so z malimi izjemami (otroci kolonov) izključno slovenskih starišev pohajajo dosedaj italij. šolo, ki nam jo je naša šolska oblast urinila po nepotrebnem. "Lega Nazionale" daje tem otrokom srajce, rute, krila, predpasnike itd. popolnoma zastoj.

To je menda vzrok, da stariši vpisujejo svoje otroke v italijanski razred. Obžalovanja vredno pa je, da so ravno vaški prvaki tako lakomni na ta malenkostna darila, da se dajo slepiti od njih. Stariši so se doslej opravičevali s tem, da ni slovenske učiteljice za ročna dela in da se morajo otroci potemtakem učiti laščine, da jim je možno zahajati k ročnim delom.

Dotičnim, ki so se opravičevali s tem neopravičenim izgovorom, bodi povedano, da je na Škofijah tudi slovenska učiteljica ročnih del. — Sedaj ne velja več noben izgovor!

Zatorej, slovenske matere: vpišite svoje otroke v slovensko šolo! To je tudi Vaša dolžnost!! Vsakdo mora najprej obvladati svoj jezik, da ga lahko istorodec razume. Potem šele naj se nauči še drugih jezikov! Šolska obveznost traja tu pri nas šest let. Od teh pohajajo Škofijci navadno tri leta v slovenski razred, ostale tri pa v italijanski. Rezultat tega je, da šolo zapustivši 12-letni otrok ne umeje dobro ne enega ne drugega jezika. Ni čuda torej, da med domačini še niso pojenjali običajni laški pozdravi in druge razvade, n. pr. italijansko govorjenje in klanfarsko ital. petje.

Tujec, ki prihaja v našo vas, dobiva utis, da so Škofije italijanska vas. Kajti to mu kažejo: italijansko govorjenje, italijansko petje, italijanski javni napisi, kakor *vendita tabacchi, commestibili e coloniali, Giuseppe S.....*, predvsem pa *Coffie di sotto*.

Ponovno kličem našim Škofijcem-starišem: Vzbudite se, spregledajte, kaj vam je koristno in kaj škodljivo ter vpišite svoje otroke v slovensko šolo!!

Razpis službe. V c. kr. kaznilnici v Kopru je razpisana služba paznika.

MALI OGLASI

MALI OGLASI se računajo po 4 stot. besede. Masno tiskane besede se računajo enkrat več. Najmanjša pristojbina stane 40 stotink. Plača se takoj ina. oddelku.

Proda se gostilna v sredini mesta in sicer z inventarjem in dekretom za K 6250 v ul. Molin a vento 70, Sibera. 1517

Piacista sprejme v službo t. a. k. fotograf Jerkič, Trst, Poste 10. 1487

Italijanski, hrvatski podučuje: hitro in praktično izvežbani učitelj omenjenih jezikov. Informacije v Inšersatnem oddelku Edinosti. 900

Mlada babica z dežele, katere je že eno leto prakticirala 1860 službo pri kakti stari babici v Trstu kot pomagalka. Pisemne ponudbe s pogoji pod "MLADA BABICA" na Inšersatni oddelku Edinosti. 1417

Intelligenten mlad gospod. čedne zunanjo-sti, z okrog 80 tisoč lastnega premoženja, v prijaznem kraju Kranjske se želi v svrhu ženitve seznaniti s mirno, dobro srčno, inteligentno, 20 do 30 letno in zdravo gospico, ki bi imela veselje do trgovine in bi mu samogla s primernim zneskom, kojega je navesti, pripomoči izvršiti večje industrijsko podjetje. Prosi se tudi svoje zmčnosti in domače razmere pojasniti. Tajnost zanjena in se avonimno ne upošteva. Ponudbe pod "Želim si srečo 50-000 W. B. 9501" v zprti kuverti če mogoče se sliko, kojo se diskretno vrne na: Rudolf Mosse, Dunaj I, Seilerstätte 2.

Dijaka sprejme na hrano in stanovanje, skupno z domačim sinom, dobra slovenska družina Naslov pove Inšers. odd. Edinosti.

Odda se takoj sobica za 10 K mesečno. Wf. Gaspare Gozzi 3, II., vrata 5.

Odda se meblirana soba v ulici Ruggero Manna 11, pritličje, levo. 850

Mihael Pernarčič Trst, ulica Romagnu 16, stavljeni in umetniški mizar, izvršuje vsakovrstne specialitete za notranje in zunanje uredbe v stanovanjih, pisarnah itd. Cene zelo zmerno. Priporoča se vsem Slovanom. 755

Osemnajst popolnoma čistih letnikov (Zvon, Slovan in Dom in svet) prodam po znižani ceni radi pretesne knjižnice. Naslov pove Inšersatni oddelku Edinosti. 1503

Lepa prilika! V najem se odda takoj prodajalna jestvin z vso pravico, pod jako ugodnimi pogoji v Gorici. Natančnejše podatke se poizve: Kapucinska ulica št. 1, v v. trafiki. 1479

Širite EDINOST

Antonio Dobner
— urar in zlatar —
sodni Izvedenec
se je preselil v ul. DELLE POSTE 3 vogal Torre bianca (TOBAKARNA)
Sprejema vsakovrstno popravilo PO ZMERNEH CENAH PO Z JAMSTVOM.

Velika zaloga koles RUDOLF RÖTL

TRST, ul. Acquedotto 21. Telefon 1238

Zaloga koles Peugeot, Walfenrad, Standard od 150 kron naprej. Pnevmatiki in potrebščine.

Mehanična delavnica. Hitra postražba. Cene zmerno.

TEODOR KORN

Trst, ul. Miramar št. 65
Stavljeni in galanterijski klepar. — Pokrivač streh vsake vrste.
SPREJEMAJO SE VSAKOVRSNA DELA IN POPRAVE
PO NIZKIH CENAH.
Delo dobro in zjamčeno.
Telef. 25-26. Poslovodja: Franjo Jenko.

Bogomil Pino

bivši urar v Sezani:
ima svojo novo
PRODAJALNICO: UR
v TRSTU —
ulica V. Bellini 13
(nasproti cerkvi sv. Ant. nov.)
Vsakovrstne verižice
PO TOVARNIŠKIH CENAH

Prodajalnica manufakturn. blaga

Enrico de Franceschi

Trst, ulica delle Poste št. 10
vogal ulice Valdirivo)

VELIKA IZBERA bombaževine, triže, tustanja, volnenega blaga, izdelanega moskega in ženskega perila in drobnih predmetov po najzmernejših cenah.

Kupujte kolinsko cikorijo!!!!

Zdravljenje: krvi

Čaj "Tisočerni cvet" (Millefiori)
Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajnim črni peči v želočen, kakor proti slabemu prebavljanju in hemeroidam. Jeden omot za zdravljenje stane 1 K ter se dobiva v odlikovani lekarni
PRAXMARER - „AI DUE MORI“
Trst (mestna hiša) Telefon 377
Pošta pošiljate se izvršujejo takoj in franko, ako se dopolnje Kron 1-10.

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri nakupu kar na kratko zavitek ali zabojček „cikorije“, temveč določeno znamko:

„Franck“

da imate zagotovilo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na te varstvene znamke in podpis, kajti naše zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja,

al. Kew. X 447, 2:7. ILW W.

Trgovina Jakob Bambič v Trstu

ulica Giulia št. 11 poznana od Slovencev v okolici in na deželi.

Zaloga vsakovrstn. blaga

za vsako gospodinjino na debelo in drobno. Zaloga otrobov, koruze in moke ter različnih jestvin. — Se priporoča udani JAKOB BAMBIČ

: Uršulinski zavod :

z zasebno ljudsko šolo in otroškim vrtcem v Gorici, Nunska cesta 6.

Osemrazredna italijanska in sedemrazredna nemška šola s pravico javnosti. Pouk v slovenskem jeziku za Slovenke. Glasba in slikanje; francoski jezik poučujejo rojene Francozinje. Na željo se pripravljajo gojenke k vsprejemnemu izpitu za učiteljice k zrelostnemu izpitu za vrtnarice, za učiteljice ženskih ročnih del. Dosežejo se dobri učni uspehi.

Zelo obširno novo poslopje ima povsem zdravo lego ter zadoštuje higijeničnim zahtevam v vsakem oziru. Ima veliko igrališče, vrt, kopelji, električno razsvetljavo itd.

Za gojenke se skrbi vestno in točno, imajo dobro hrano po zmerni ceni.

Vsprejem v zavod tudi med šolskim letom. Natančnejša pojasnila naj se zahtevajo pri samostanskem vodstvu.

Tržaška posojil. in hranilnica

V lastni hiši. registrirana zadruga z omejenim poroštvom. Telefon št. 952.

Trst, Piazza Caserma 2, I. n. - (Uhod po glavnih stopnicah)

Hranilne vloge sprejema od vsakega, če tudi ni ud in jih obrestuje 4 1/4 %
Rentni davek od hranilnih vlog plačuje zavod sam. Vloga se lahko po eno krono. Posojila daje na vknjižbo po dogovoru 5%—6% na menjice po 6% na zastave
po 5 1/2 % in na amortizacijo za daljšo dobo po dogovoru 0 0 0 0 0
Uradne ure: od 9.—12. ure dopoldne in od 3.—5. popoldne. Izplačuje se vsaki dan ob uradnih urah. — Ob nedeljah in praznikih je urad zaprt.
Poštno - hranilnični račun 816/004.

ima najmodernejše urejene varnostno celice za shranje vrednost. papirjev, listin itd. kakor tudi hranilne pušice, s katerimi se najuspešneje navajastediti svojo deco.

HOTEL BALKAN

70 sob, električna razsvetljava, lift, kopelji. CENE ZMERNE. I. KÖGL.

HOTEL BALKAN